

Lapsiperheiden tukitoimet ja määrärahan käyttö

Khall 15.04.2024 § 78
38/02.05.00/2024

Valmistelija

Hanke- ja hyvinvointikoordinaattori Susanna Schwartz-Matero,
040-5749239, susanna.schwartz@savukoski.fi

Kunnanhallitus nimesi 30.01.2023 § 21 lapsiperheiden tukemisen eri vaihtoehtojen selvittämiseksi työryhmän. Työryhmä esitti 2024 talousarvioon varattavaksi 30.000 e lapsiperheiden tukemiseen. Budjettivarausta esitettäessä työryhmässä esiin nousi lapsiperheiden tukemisen vaihtoehtoina mm. kotihoidon kuntalisä, lapsiraha, perhekerho/kiertävä päivähoito, palveluseteli, ja perheiden palvelut-sähköinen perhekeskus.

Kuntastrategian mukaan kunnan yhtenä arvona on yhteisöllisyys. Kunta on strategiassaan sitoutunut edistämään kaikkien asukkaiden viihtyvyyttä ja kuuluvuutta yhteisöön esimerkiksi lisäämällä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Työryhmä päätti tehdä lapsiperheiden hyvinvoinnin nykytilanteen selvittämiseksi ja tarpeiden kartoittamiseksi kyselyt 0-18 vuotiaiden huoltajille, sekä lasten, nuorten ja perheiden parissa toimiville ammattilaisille ja järjestötoimijoille. Kyselyt toteutettiin sähköisinä kyselyinä maaliskuussa 2023. Huoltajien kyselyyn saatiin 27 vastausta, ammattilaisten ja järjestötoimijoiden vastauksia 11.

Kyselyiden vastaukset on analysoitu ja käsitelty lapsiperheiden tukemisen työryhmässä. Vastauksista nousi esiin niin kiitosta kuin kritiikkiä. Parhaiksi asioiksi Savukoskella lapsiperheiden näkökulmasta nostettiin yhteisöllisyys, luonto ja pienen paikkakunnan tuoma turva. Kritiikki kohdistui eniten puuttuviin tai puutteellisiin palveluihin, liikunta- ja muihin harrastusmahdollisuuksiin, avointen kohtaamispaikkojen puutteeseen ja muihin osallisuuden asioihin.

Hyvinvointisuunnitelmassa lasten ja nuorten ikäryhmän tavoitteina ja niiden konkreettisina toimenpiteinä on mm.

1. Turvallisuutta ja hyvinvointia tukevat peruspalvelut
 - Harrastustoimintaa myös alle kouluikäisille, mahdollisesti varhaiskasvatuksen toimintapäivän yhteydessä
 - Jalkautuva nuorisotyö ja nuorisotilatoiminnan kehittäminen
 - Leikkipaikkojen saavutettavuus ja kunnosta huolehtiminen
 - Henkilökunnan kouluttaminen
2. Lasten ja nuorten osallisuuden parantaminen
 - Tulevaisuuteen tähtäviä tilaisuuksia nuorille
 - Erityisesti lapsille ja nuorille suunnattuja tapahtumia myös yhteistyössä lähikuntien kanssa
 - Tavoitteellinen harrastustoiminta: ohjaajia eri harrastuksiin
 - Oppilas- ja opiskelijakunnan hallitusten osallistaminen
 - Lapsiparlamentin perustaminen (aloite 2023)
 - Monikanavainen kohderyhmä huomioiva viestintä
3. Lapsiperheiden hyvinvoinnin tukeminen
 - Tilapäisen lastenhoitoavun ja kotiavun saatavuus
 - Lapset puheeksi –menetelmä käytössä

Tehdyistä kyselyistä lapsiperheiden hyvinvointia tukevina toimenpiteinä esiin nousi seuraavat kokonaisuudet:

1. Tapahtumat ja retket
2. Harrastusmahdollisuudet ja liikunnan tukeminen
3. Taloudellinen tuki
4. Palveluiden kehittäminen
5. Kohtaamispaikat ja osallisuus

Palveluvajetta koetaan tilapäisen päivähoidon, kodinhoitoavun, pienten lasten ja isompien nuorten, sekä koko perheen yhteisten harrastusmahdollisuuksien suhteen. Suoran perheille annettavan taloudellisen tuen vaihtoehtoina esiin nousivat kotihoidon kuntalisä ja vauvaraha. Työryhmä linjasi, että pitkäkestoista useampivuotista sitoutumista vaativat yksittäisille perheille kohdistuvat suoran taloudellisen tuen toimenpiteet, kuten kotihoidon kuntalisä tai vauvaraha, jätetään tämänkertaisen toimenpide-ehdotuksen ulkopuolelle ja niitä tarkastellaan talousarviovaiheessa erikseen.

Tasavertaisten harrastusmahdollisuuksien edistämiseksi ja perheiden välilliseksi taloudelliseksi tueksi on kirjaston kanssa selvitetty mahdollisuutta yhteiskäyttövälineiden lainaustoimintaan. Kunta hankkisi erilaisia harrastus- ja liikuntavälineitä ja muuta lapsiperheiden, lasten ja nuorten tavitsemaa kalustoa, jonka lainaustoiminnan hoitaisi kirjasto. Välineiden huollosta vastaisi kunta. Tämä mahdollistaisi kaikille yhdenvertaiset mahdollisuudet käyttää yhteiskäyttövälineitä ja välineiden lainaus olisi kontrolloitua. Vastaavaa välinelainausta toteutetaan jo joissain kirjastoissa ja siitä on hyviä kokemuksia.

Kyselyissä nousi voimakkaasti tarve lapsille ja nuorille, sekä koko perheelle suunnattujen tapahtumien, retkien ja erilaisen harrastustoimintojen lisäämisestä. Kustannukset ovat viime vuosina nousseet ja opetustoimi, varhaiskasvatus, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimi järjestävät toimintaa talousarvioidensa puitteissa. Huomionarvoista on myös se, että Lapin lastenkulttuuriverkoston tukea ei tänä vuonna saada ja lasten kulttuuritoimintaan käytettävissä oleva raha on huomattavasti aiempia vuosia pienempi.

Työryhmä haluaa vastata tarpeeseen käyttämällä lisämäärärahaa eri ikäryhmille tarkoitettujen ja eri teemaisten tapahtumien, retkien ja harrastusten toteuttamiseen. Resurssia voidaan käyttää monipuolisesti ja osallistavasti esim. retkellä useampi kohdevaihtoehto eri ikäisille, nuorisovaltuusto ja oppilaskunta suunnittelemaan nuorten tapahtumaa, järjestöt kumppaniksi tapahtumien ja harrastusten toteuttamiseksi.

Lapiperheiden tukemisen työryhmä päätti esittää kunnanhallitukselle talousarvioon varatun rahan jakoa seuraavasti:

1. 12.500 e yhteiskäyttövälineisiin,
2. 12.500 e tapahtumien, retkien ja harrastusten toteuttamiseen ja
3. 5.000 e kohtaamispaikkoihin, julkisten tilojen lapsiystävällisyyteen ja palveluiden kehittämiseen.

Jakoperiaatteiden vahvistamisen jälkeen työryhmä ja asianosaiset viranhaltijat valmistelevat hankintojen ja toimenpiteiden käytännön toteutuksen. Valmistelussa osallistetaan kohderyhmiä ja toteutuksessa huomioidaan lasten ja nuorten eri ikäryhmien, sekä koko perheen yhteiset tarpeet.

Tavoitteena on pitkällä tähtäimellä, että Savukoski on perhemyönteinen kunta ja että lapsen oikeudet näkyvät kunnan arjessa, hallinnossa ja päätöksenteossa. Kunta voi harkita jatkossa Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin hakemista.

2023 tehty aloite lapsiparlamentin käynnistämistä voidaan toteuttaa osana lapsiperheiden tukemisen kokonaisuutta. Lapsiparlamentti tukee lasten oikeutta osallistua ja mahdollisuutta vaikuttaa oman elinympäristönsä kehittämiseen ja päätöksentekoon.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Antti Mulari

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää, että talousarvioon varattu lapsiperheiden tukemisen määräraha jaetaan seuraavasti:

1. 12.500 euroa yhteiskäyttövälineisiin,
2. 12.500 euroa tapahtumien, retkien ja harrastusten toteuttamiseen ja
3. 5.000 euroa kohtaamispaikkoihin, julkisten tilojen lapsiystävällisyyteen ja palveluiden kehittämiseen.

Päätös

Keskustelun kuluessa kunnanjohtaja täydensi päätösehdotustaan niin, että kunnanhallitus päättää käynnistää työn lapsiparlamentin toiminnan aloittamiseksi.

Päätösehdotus hyväksyttiin kokouksessa tehdyllä täydennyksellä.

Jakelu